

Nieuwe vondsten van de kustsprinkhaan (*Chorthippus albomarginatus*) in Belgisch Limburg

Frans Verstraeten

Inleiding

De eerste vondsten van de Kustsprinkhaan (*Chorthippus albomarginatus* (Degeer)) in belgisch Limburg hadden plaats te Diepenbeek (Bamps, 1889). Het zou duren tot 1988 alvorens de soort opnieuw werd vastgesteld in deze provincie. De waarnemingen vonden ditmaal plaats in het Stramprooierbroek.

Situering

Het Stramprooierbroek maakt deel uit van een groot natuurcomplex en is gelegen in Kinrooi, een gemeente in het noordoosten van Limburg. De ligging van het Stramprooierbroek is op figuur 1 weergegeven.

Voorkomen van de Kustsprinkhaan in het Stramprooierbroek

Tot op heden (1989) werd de Kustsprinkhaan op vijf locaties in het Stramprooierbroek vastgesteld (figuur 2). Vier plaatsen met een grote dichtheid van de sprinkhaan zijn in de nabije toekomst niet bedreigd. Het vijfde gebied daarentegen bevindt zich in een landbouwzone en biedt omwille van een ongunstige maaicyclus minder overlevingskansen.

Omdat tot op heden niet alle geschikte biotopen systematisch werden onderzocht, kunnen nog meer locaties met deze sprinkhaansoort voorkomen.

Beschrijving van het biotoop

1. bodem

In het Stramprooierbroek treffen we de volgende bodemtypen aan:

- droge en natte zandgronden;
- lichte zandleemgronden en
- natte alluviale gronden. Op de alluviale gronden bevindt zich een veenpakket dat hier en daar verturft is.

2. watertafel

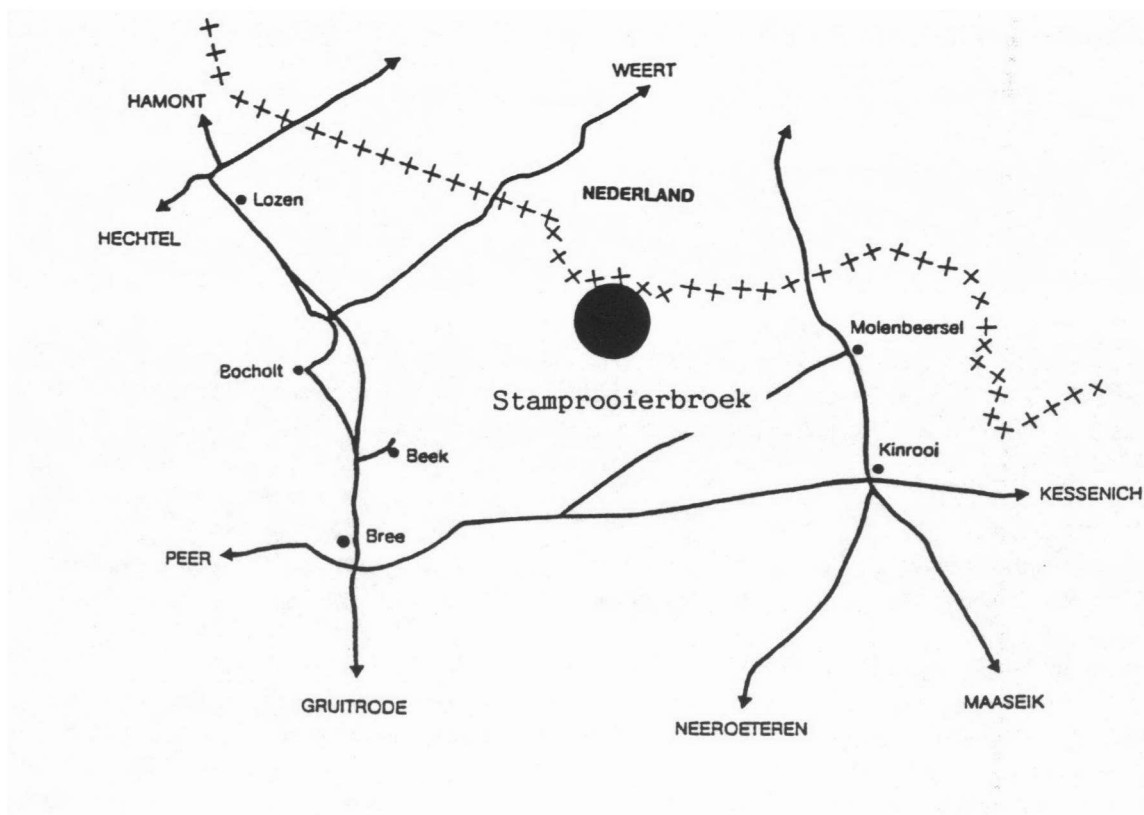
De grote vochtigheid van de percelen met de Kustsprinkhaan is een opvallend gegeven. Het grondwater zakt in de zomer zelden tot 20 cm. onder het maaiveld; in de winter daarentegen staat het water soms 5 tot 10 cm. boven het maaiveld.

3. vegetatie

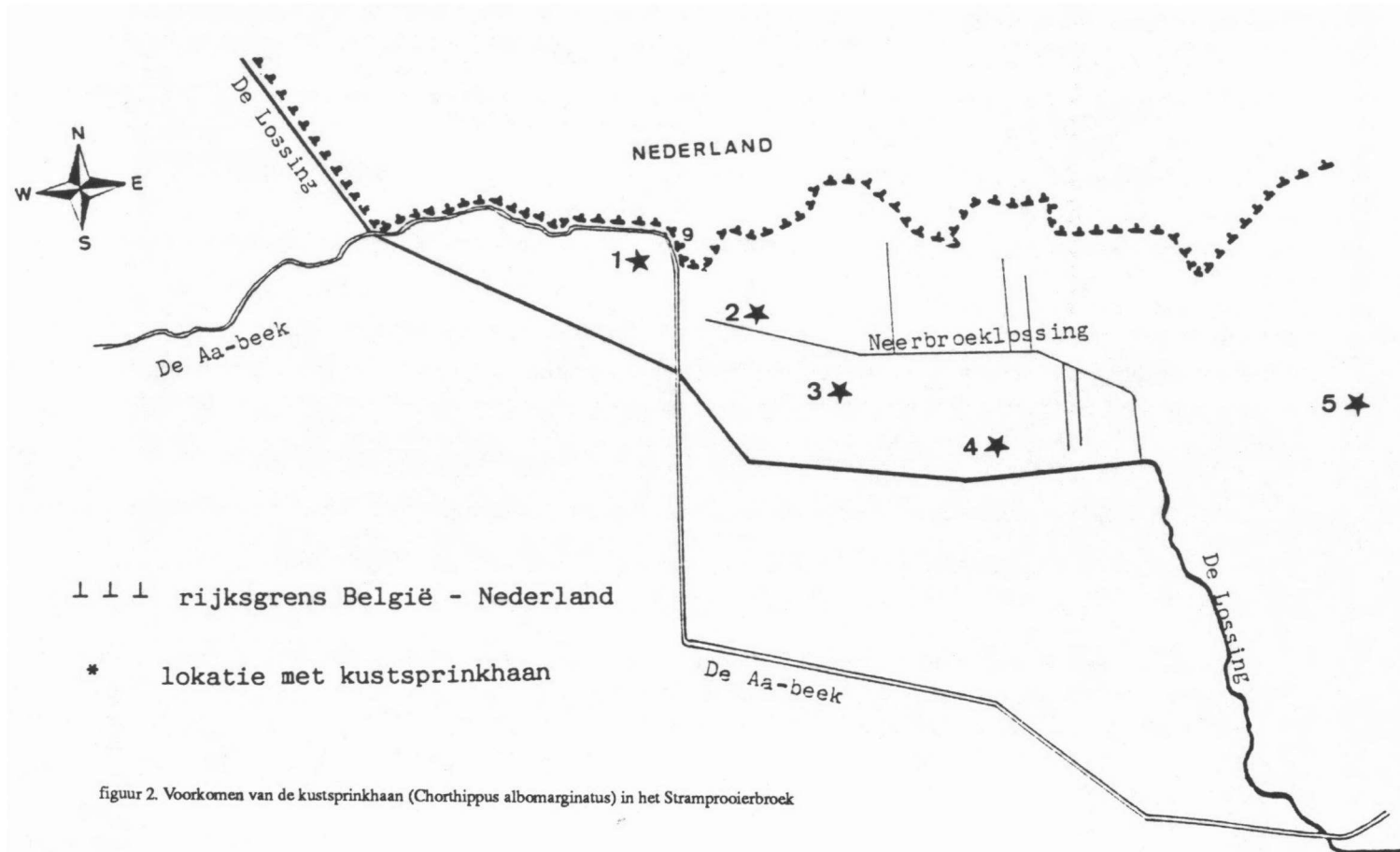
Op de vijf verschillende plaatsen werd de vegetatie opgenomen. Hierbij werd gebruik gemaakt van het beknopt overzicht van de Nederlandse plantengemeenschappen (Den Held, 1985).

Vrijwel alle plantesoorten kunnen geplaatst worden in de klasse van de vochtige graslanden (Molinio-Arrhenatheretea). Van deze klasse werden 3 verbonden aangetroffen:

- het dotter-verbond (*Calthion palustris*) komt op alle plaatsen voor;
- het glanshaver-verbond (*Arrhenatherion elatioris*) werd op vier plaatsen vastgesteld en
- het moerasspirea-verbond (*Filipendulion*) op drie plaatsen.

figuur 1. Ligging van het stramprooierbroek in het noordoosten van Limburg

figuur 2. Voorkomen van de kustsprinkhaan (*Chorthippus albomarginatus*) in het Stramprooierbroek

Tabel 1 geeft een overzicht van de belangrijkste planten. Hun nomenclatuur volgt De Langhe et al. (1988).

<i>Calamagrostis canescens</i> (Weber) Roth	Hennegras
<i>Galium palustre</i> L.	Moeraswalstro
<i>Stachys palustris</i> L.	Moerasandoorn
<i>Caltha palustris</i> L.	Dotterbloem
<i>Bellis perennis</i> L.	Madeliefje
<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) Beauv. ex J. & C. Presl	Gewone glanshaver
<i>ardamine pratensis</i> L.	Pinksterbloem
<i>Cerastium fontanum</i> Baumg.	Gewone hoombloem
<i>Holcus lanatus</i> L.	Gestreepte witbol
<i>Lotus uliginosus</i> Schkuhr	Moerasrolklaver
<i>Lychnis flos-cuculi</i> L.	Echte koekoeksbloem
<i>Luzula multiflora</i> (Retz.) Lejeune	Veelbloemige veldbies

tabel 1. belangrijkste planten in de biotopen

Algemeen kunnen we stellen dat de vegetatie typisch is voor licht bemeste, drassige hooilanden op venige bodem met een wederkerig maaibeheer (Den Held, 1985)

4. beheer

Zoals hierboven reeds gesuggereerd, bestaat het beheer hoofdzakelijk uit maaien met afvoer van het maaisel. Vier terreinen zijn eigendom van de Stichting Limburgs Landschap (SLL) en worden jaarlijks in de eerste helft van augustus gemaaid.

Het vijfde perceel is eigendom van een landbouwer en wordt jaarlijks tweemaal gemaaid op minder gunstige tijdstippen. Eertijds werd dit laatste gebied vrij intensief begrast door runderen.

5. begeleidende sprinkhaansoorten

Op de verschillende terreinen met de Kustsprinkhaan komen meerdere soorten sprinkhanen voor. Tabel 2 geeft een overzicht hiervan.

	locatie volgens figuur 2	1	2	3	4	5
sprinkhaansoort						
Kustsprinkhaan (<i>Chorthippus albomarginatus</i> (Degeer))		x	x	x	x	x
Spitskopje (<i>Conocephalus dorsalis</i> (Latr.))		x	x	x	x	x
Krasser (<i>Chorthippus parallelus</i> (Zetterstedt))		x		x		x
Zeggedootje (<i>Tetrix subulata</i> (L.))		x	x	x	x	
Moerassprinkhaan (<i>Mecostethus grossus</i> (L.))		x				

tabel 2: begeleidende sprinkhanen

De meest interessante begeleidende soort is ongetwijfeld de Moerassprinkhaan die eveneens zeldzaam is.

Samenvatting

Het is bijna 100 jaar geleden dat de Kustsprinkhaan in de Limburgse Kempen werd waargenomen. De huidige vondsten werden gedaan in het Stramprooierbroek te Kinrooi in het noordwesten van de provincie. Tot op heden zijn vijf locaties bekend in dit gebied. De soort werd steeds in licht bemeste, drassige weilanden aangetroffen die één- of tweemaal per jaar worden gemaaid. Andere sprinkhanen die eveneens op dezelfde plaatsen voorkomen zijn: *Conocephalus dorsalis*, *Chorthippus parallelus*, *Tetrix subulata* en *Mecostethus grossus*.

Frans Verstraeten, Makkestraat 3, 3688 Kinrooi, België

Literatuur

- Bamps, C., 1889. Faune des insectes d l'ordre des orthoptères de la province de Limbourg, contenant la liste de toutes les espèces belges, avec des tableaux analytiques pour arriver à leur détermination. - W. Klock, Hasselt. 36 pp.
- Den Held, J.J., 1985. Beknopt overzicht van de Nederlandse plantengemeenschappen. - 5de druk, K.K.K.V. wet. med. nr. 134, Hoogwoud. 87 pp.
- De Langhe, J.E., L. Delvosalle, J. Duvigneaud, e.a., 1988. Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord Frankrijk en de aangrenzende gebieden (Pteridofyten en Spermatofyten) - 2de druk, Patrimonium van de Nationale Plantentuin van België, Meise. cv + 972 pp.
- Duijm, M. & G. Kruseman, 1983. De krekels en sprinkhanen in de Benelux. -K.N.N.V. bibl. nr. 34, Hoogwoud. 186 pp.

Résumé

La découverte d'une importante population de *Chorthippus albomarginatus* à Kinrooi au Stramprooierbroek est commentée. L'espèce y a été observée à cinq endroits dans des prairies de fauche humides. Les compositions floristique et faunistique sont données dans les tableaux 1 et 2. La présence de cette espèce en Campine n'avait plus été constaté depuis le siècle passé.